

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра
Політичних наук і права

Шифр Спеціальності 052	Спеціальність «Політологія», ОП «Політичний менеджмент»	Сторінка PAGE * Arabic * MERGEFORMAT3 з NUMPAGES * Arabic * MERGEFORMAT4
------------------------------	--	--

«Затверджую»

Завідувач кафедри

 / Євген ПЕРЕГУДА /

21 червня 2022 р.

Розробник силабуса

 / Вадим СЕМКО /

СИЛАБУС Етнополітика

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ОКФ6
2) Навчальний рік: 2023/2024
3) Освітній рівень: бакалавр
4) Форма навчання: денна, заочна
5) Галузь знань: 05. СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 052 Політологія ОП «Політичний менеджмент»
7) Статус освітньої компоненти: обов'язкова
8) Семестр: 3 (денна), 4 (заочна)
9) Контактні дані викладача: Семко Вадим Леонідович кандидат політичних наук, доцент e-mail: semko.vl@ knuba.edu.ua Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/foiuj .
10) Мова викладання: Українська
11) Пререквізити: «Історія держави і права», «Історія філософії та філософської думки», «Вступ до спеціальності», «Історія зарубіжних політичних вчень», «Політична соціологія міста».
12) Мета курсу: вивчення тенденцій розвитку етнополітичної сфери людського буття, з'ясування закономірностей взаємовідносин етнонаціональних спільнот між собою та з державою, ознайомлення зі шляхами і методами національно-державного будівництва, засадами і принципами демократичної етнонаціональної політики, формування у студентів глибоких об'єктивних знань про місце і роль етнонаціональних спільнот у політичному житті суспільства, механізмів регулювання міжетнічних та міжнаціональних відносин, навичок дослідження етнонаціональних процесів, підвищення їх етнополітичної культури та підготовка до активної участі у державному будівництві і формуванні демократичного правового суспільства.

13) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання компетентності
1.	ПРН7. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.	Проміжний та підсумковий контроль (іспит, захист індивідуальної роботи)	Лекції, практичні заняття та самостійна робота	ІК СК1 СК2 СК3

Шифр Спеціальності 052	Спеціальність «Політологія», ОП «Політичний менеджмент»	Сторінка PAGE * Arabic * MERGEFORMAT3 з NUMPAGES * Arabic * MERGEFORMAT4
-------------------------------------	--	---

2.	ПРН9. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки	Проміжний та підсумкового контроль (іспит, захист індивідуальної роботи)	Лекції, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК01 СК02 СК03
3.	ПРН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.	Проміжний та підсумкового контроль (іспит, захист індивідуальної роботи)	Лекції, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК01 СК01 СК02 СК03
4.	ПРН13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.	Проміжний та підсумкового контроль (іспит, захист індивідуальної роботи)	Лекції, практичні заняття та самостійна робота	ІК СК01 СК02 СК05 СК06
5.	ДПРН3. Вміти розробляти рекомендації щодо формування планів розвитку населених пунктів, просторового планування та забудови міст.	Проміжний та підсумкового контроль (іспит, захист індивідуальної роботи)	Лекції, практичні заняття та самостійна робота	ІК ЗК01 СК05 СК06 ДСК3

14) Структура курсу:

Лекції, год.		Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумкового контролю
Денна	44	46	-	Контрольна робота	60	Екзамен
Заочна	10	20		Контрольна робота	120	Екзамен

Сума годин:

150

Загальна кількість кредитів ECTS

5,0

Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:

Денна 90 (3,0)

Заочна 30 (1,0)

15) Зміст курсу

Тематика лекцій та практичних занять

Змістовий модуль 1. Становлення і розвиток етнополітології.

Тема 1. Погляди мислителів Стародавнього світу, Відродження та Просвітництва на проблеми етнополітики.

Тема 2. Розвиток етнополітології як науки (4 год.).

Змістовий модуль 2. Структурні параметри етнополітології як науки.

Тема 3. Етнополітологія як наука: актуальність, предмет, об'єкт та основні закономірності (4 год.).

Змістовий модуль 3. Етноси та етнічність.

Тема 4. Розвиток концепцій етносів та етнічності.

Тема 5. Етнос та етнічні групи (4 год.).

Змістовий модуль 4. Нація як ідейно-політичний феномен.

Тема 6. Нація як форма існування людства (6 год.).

Змістовий модуль 5. Етнічна та національна свідомість.

Тема 7. Етнічна та національна свідомість (4 год.).

Змістовий модуль 6. Етноси та нації в сучасних процесах політичного розвитку.

Тема 8. Етнонаціональні спільноти в системі соціально-політичних відносин.

Тема 9. Суспільно-політичні та етнонаціональні процеси в сучасному світі (6 год.).

Тема 10. Процеси національно-державного будівництва та етнополітичної регіоналізації (4 год.).

Змістовий модуль 7. Етнонаціональна політика в Україні.

Тема 11. Становлення та розвиток етнонаціональної політики в умовах незалежності (6 год.).

Контрольна робота:

Тематика контрольних робіт

1. Примордіалістська концепція етнічності.
2. Інструменталістська концепція етнічності.
3. Конструктивістська концепція етнічності.
4. Етнічність і влада. Етнократія.
5. Етнічність і демократія.
6. Етнічність і глобалізація.
7. Етнополітичні міфи.
8. Етнополітична проблематика в засобах масової інформації.
9. Мультикультуралізм і права меншин.
10. Мультикультуралізм в Індії.
11. Мультикультуралізм у Великій Британії.
12. Канадський мультикультуралізм.
13. Австралійський мультикультуралізм.
14. Міжнародно-правові норми захисту національних, етнічних і мовних меншин.
15. Національні меншини в електоральних процесах.
16. Представництво етнічних меншин в урядових структурах.
17. Представництво етнічних меншин у парламентах.
18. Етнічні меншини в регіональних та локальних структурах влади.
19. Права корінних народів.
20. Етнополітичні конфлікти сучасності.
21. Сіонізм та антисемітизм.
22. Політичне представництво національних меншин.
23. Ольстерська етнополітична проблема Великої Британії.
24. Етносепаратистський рух басків.
25. Етносепаратистський рух курдів.
26. Етнополітична проблема Косово.
27. Етнополітичний конфлікт на о. Кіпр.
28. Етнополітичний конфлікт на Балканах.
29. Нагорно-Карабаський етнополітичний конфлікт.
30. Придністровський етнополітичний конфлікт.

Шифр Спеціальності 052	Спеціальність «Політологія», ОП «Політичний менеджмент»	Сторінка PAGE * Arabic * MERGEFORMAT3 з NUMPAGES * Arabic * MERGEFORMAT4
-------------------------------------	--	---

16) Основна література:

Підручники

Казьмирчук М.Г. Етнополітика: підручник. К.: ПП «КП УкрСіч», 2013. 360 с.

Варзар І.М. Політична етнологія: пропедевт. курс: авт. підруч. – 2-е вид., переробл. на допов. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 354 с.

Навчальні посібники:

Ткаченко Є.В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин : навчальний посібник. К.: ФОП Голембовська О.О., 2018. 315 с.

Антонюк О.В. Основи етнополітики: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К : МАУП, 2005. 432 с.

Бородінов В.Д. Етнополітологія: Навчальний посібник. Донецьк: Каштан, 2008. 396 с.

Коршук Р.М. Етнополітологія : Навчальний посібник. К.: Алерта, 2011. 200 с.

Куць О.М. Етнополітологія: Навчальний посібник для студентів-політологів. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2005. 268 с.

Конспекти лекцій

Перегида Є.В., Семко В.Л. Презентації лекцій о курсу «Етнополітика». URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2840>.

Методичні роботи:

Перегида Є.В., Семко В.Л. Етнополітика: методичні рекомендації до вивчення дисципліни для студентів спеціальності 052 «Політологія». Київ-Тернопіль: КНУБА, Ф-ОП Шпак В.Б., 2021.

Матвієнків С.М. Етнополітологія / Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 6.030104 «Політологія». Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 80 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/3675.pdf>

Нормативно-правові акти

Гаазькі рекомендації щодо прав національних меншин на освіту (1996 р.). URL: www.osce.org/uk/hcnm/32194?download.

Декларація прав національностей України від 01 листопада 1991 р. №1771-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1771-12>.

Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин. Прийнято резолюцією 47/135 Генеральної Асамблеї ООН від 18 грудня 1992 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_318.

Європейська Хартія регіональних мов або мов меншин. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_014.

Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25 квітня 2019 р. №2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19>.

Закон України «Про національні меншини України» від 25 червня 1992 р. №2494-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>.

Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин» від 15 травня 2003 р. № 802-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/802-15>.

Конституція України у редакції Закону України від 02.06.2016 р. №1401=VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

Лундські рекомендації. URL: <http://www.osce.org/uk/hcnm/32255>.

Рамкова конвенція про захист національних меншин. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_055.

Шифр Спеціальності 052	Спеціальність «Політологія», ОП «Політичний менеджмент»	Сторінка PAGE * Arabic * MERGEFORMAT3 з NUMPAGES * Arabic * MERGEFORMAT4
-------------------------------------	--	---

17) Додаткові джерела:

1. Андріяш В.І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації: монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2013. 328 с.
2. Асланов С.А. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз. Ужгород: Ліра, 2016. 462 с.
3. Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави: Наукова записка / В. П. Горбатенко (керівникавт. кол.), Ю. С. Шемшученко, І. О. Кресіна, О. М. Стойко. Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2015. 80 с. URL: https://ipend.gov.ua/wpcontent/uploads/2020/06/krasivskyi_etnopolitychni.pdf
4. Етнополітична карта світу XXI століття [Жук П., Мазур Н., Соломонюк Р., Турчак Р.]. Тернопіль: Мандрівець, 2000. 240 с.
5. Котигоренко В.О. Етнічні протиріччя і конфлікти в сучасній Україні: політологічний концепт. К.: Світогляд, 2004. 722 с.
6. Коч С.В. Транскордоння: простір соціального порядку і політичної дії: монографія. Одеса: Фенікс, 2019. 357 с.
7. Лойко Л.І. Громадські організації етнічних меншин України: природа, легітимність, діяльність: Монографія. К.: ПЦ «Фоліант», 2005. 634 с.
8. Правові засади державної етнонаціональної політики в Україні: Монографія / Кресіна І.О., Лойко Л.І., Стойко О.М., Явір В.А., Вітман К.М., Кіссе А.І., Асланов С.А., Грицяк Д.І., Голденштейн К.О. / За заг. ред. І.О. Кресіної. К. : Логос, 2011. С. 56–182 (Розділ 2. Розвиток моделей етнонаціональної політики у постсоціалістичних країнах).
9. Тиводар М. Етнологія. Львів: Світ, 2004. 624 с.
10. Гібернау М. Ідентичність націй. К.: Темпора, 2012. 304 с.
11. Нація, яка не капітулює. Збірка статей / Під загальною редакцією: Ярослав Ляш, Віктор Рог. К.: Українська Видавнича Спілка, 2011. 144 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І.Ф. Кураса НАН України.
URL: <https://ipend.gov.ua/>
2. Картунов О.В. Вступ до етнополітології. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-28.html>

18) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання та самостійна робота							Індивідуальне завдання	Іспит	Сума балів
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4	ЗМ5	ЗМ6	ЗМ7			
6	6	8	8	7	8	7	20	30	100

19) Умови допуску до підсумкового контролю:

Умовою допуску до здачі іспиту є захист курсової роботи та відвідування лекційних занять. З поважної причини (хвороба чи інші обставини непереборної сили) відвідування лекційних занять може бути замінено на виконання реферату за темою лекційного заняття для врахування балів у підсумковому контролі.

20) Політика щодо академічної доброчесності:

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

21) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2840>